

Otevřený dopis ministra školství, mládeže a tělovýchovy

26.11.2023 - Mikuláš Bek | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Vážení rodiče,

obracím se na Vás touto cestou s vědomím výjimečnosti situace, v níž se nacházíme. Pondělní stávka organizovaná školskými odbory nutně způsobí řadě z Vás komplikace, za které se Vám omlouvám.

Chtěl bych Vás ujistit o tom, že od nástupu do funkce ministra školství v květnu tohoto roku dělám vše pro to, abych vyjednal nárůst rozpočtu ministerstva školství, což se postupně daří. Byť státní rozpočet ještě není definitivně schválen, již teď je v něm kapitola školství jednou z mála, které v době nezbytných úspor meziročně rostou, v našem případě zatím o osm miliard korun. Již teď je jisté, že státní rozpočet umožní zvýšení platů učitelů v souladu se zákonem a vzroste počet pedagogických úvazků v důsledku nových i dělených tříd. Nezmění se (a ani se měnit neměl) systém přidělování míst asistentů pedagogů. A ano, i přesto, že rozpočet školství příští rok poroste, budou v některých jeho částech nutná úsporná opatření. Mohu Vás nicméně ujistit, že se nechystají žádné „drastické“ škrtky, které by ohrozily kvalitu výuky Vašich dětí.

Jsem přesvědčen, že skutečnou příčinou aktuální neshody je před lety nastavený způsob financování českého školství. Jeho principy, formulované mezi lety 2016 a 2018, umožnily rychlé zvyšování počtu nových pracovních míst učitelů a dalších pedagogických pracovníků. Celý systém byl nastaven jako jakýsi automat na zvyšování výdajů, který nelze řídit v souladu se skutečnými potřebami vzdělávacího systému a pod reálných možností veřejných financí. Je jasné, že nedostatky takového systému se neukáží v době ekonomického růstu, ale právě nyní, v době ekonomické stagnace, kdy státní rozpočet musí každou korunu obrátit dvakrát, než ji vydá.

Zavedený systém financování musíme proto opravit tak, aby byl lépe říditelný, méně plošný a více cílil na priority a hlavně, aby byl dlouhodobě udržitelný. Tedy by měl být efektivní a nevedl k nesplnitelným novým nárokům na personální kapacity. Za posledních pět let přibýlo v základních a středních školách 40 000 nových pracovních míst. Celkem stát platí ve školství téměř 300 000 zaměstnanců. Toto tempo růstu může a vlastně musí postupně zpomalit a mířit ke stabilní hladině. Pokud by nové úvazky dále neřízeně rostly, nebude možné zvyšovat dostatečně rychle platy.

Boleavým místem rozpočtu školství jsou pak po léta platy nepedagogických pracovníků, tedy školníků, kuchařek, administrativních pracovníků. Naše vláda jim právě proto od počátku minulého školního roku zvýšila tarify o 10%. Navíc usiluji o to, aby, pokud to možnosti státního rozpočtu dovolí, byla v lednu tato část rozpočtu školství posílena. I veřejné školství však musí respektovat limity dané výkonností ekonomiky.

Je pochopitelné, že každá snaha o opravu původního nastavení je v kontextu všech potíží s inflací, cenami energií a válkou blízko našich hranic přijímána částí kolegyň a kolegů ve školství s obavami. Se školskými odbory jednám průběžně od svého nástupu do funkce ministra. V posledních týdnech jsem jejich zástupce opakovaně žádal, aby srozumitelně formulovali podmínky, za kterých by

mohli stávku odvolat nebo zmírnit. O nalezení přijatelného kompromisu jsem se snažil do posledních chvílí. Koalice v minulém týdnu potvrdila osmimiliardové navýšení rozpočtu a podpořila můj návrh modifikace systému financování pomocí novelizace školského zákona, což umožní mírnější regulaci maximálního počtu financovaných úvazkových hodin ve školách. S tímto výsledkem jsem seznámil vedení odborů.

Ještě jednou se Vám, vážení rodiče, omlouvám za potíže, které Vám stávka a spor způsobí. Samozřejmě za to nesu politickou odpovědnost. Stejnou odpovědnost ovšem nesu také za to, že způsob financování našich škol bude v souladu s ekonomickými možnostmi státu, bude transparentní pro daňové poplatníky a umožní férové odměňování všech zaměstnanců. Dosavadní systém selhává ve všech těchto směrech.

Jsem připraven dále jednat s odbory, s řediteli různých typů škol i dalšími nevládními organizacemi o tom, jak systém financování našeho školství opravit. A ocením, když kromě obav budou formulovat vlastní návrhy řešení. Spory jsou normální součástí demokratického politického života, k jejich řešení ale nevedou emoce, nýbrž věcné argumenty. S tímto cílem hledání racionálního řešení je pozvu ke kulatému stolu, který proběhne v prosinci.

S úctou

Mikuláš Bek
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

<https://www.msmt.cz/otevreny-dopis-ministra-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>